

ZAPISNIK 8. seje STROKOVNEGA SVETA ZDUS

(mandatno obdobje 2019 - 2023),
dne 21. 6. 2022 ob 10.00 uri prek Zoom

Prisotni člani (7/15): Erik Hofbauer, Milan Osterc, Jožica Puhar, mag. Rosvita Svenšek, Danilo Škerbinek, Anka Tominšek, Rožca Šonc

Prisotni ZDUS: predsednik Janez Sušnik in Črt Kanoni.

Opravičili so se (7): Tomaž Banovec, dr. Janko Čakš, mag. Jožko Čuk, Anton Donko, Primož Hainz, podpredsednica Vera Pečnik in Jožef Tivadar.

Nista bila prisotna (2): mag. Janja Fortuna in mag. Martin Toth.

Sejo je vodila predsednica sveta mag. Rosvita Svenšek, ki je uvodoma spomnila, da po 5. členu Poslovnika o delu Strokovnega sveta ZDUS dnevni red seje pripravi predsednik sveta v sodelovanju s predsednikom ZDUS, pri čemer lahko obravnavno konkretne zadeve predlagajo tudi člani. Erik Hofbauer je predlagal dopolnitev točke Razno z obravnavo posledic izrednih uskladitev pokojnin v zadnjih nekaj letih.

Na predlog Rosvite Svenšek je bil soglasno sprejet

Sklep št. 1: Dnevni red 8. redne seje se potrди po dopolnjenem dnevnem redu:

1. Potrditev zapisnika 7. seje in sprejem poročila o izvršitvi sklepov
2. Program za delo koalicije 2022 – 2026 15. Vlade RS: poglavja, ki zajemajo pokojnine, zdravstvo, socialo ter bivalni standard (Sušnik, Hofbauer)
3. Zakon o dolgotrajni oskrbi (mag. Svenšek)
4. Razno:
  - a) Poročilo o delu Komisije za izobraževanje, publiciteto in informatiko: nova članska kartica, projekt Digitalno vključeni (Osterc)
  - b) Potek e-oskrbe in poročilo o do sedaj izvedenih aktivnostih (Pečnik)
  - c) Ocena Dnevo medgeneracijskega sožitja na GR (Sušnik)
  - d) Vabilo k sodelovanju v Programski svet F3ŽO (Sušnik) in vabilo MOL za sodelovanje programa Starejši za starejše na F3ŽO (Pečnik)
  - e) Kadrovski problemi v ZDUS-u (Sušnik)
  - f) Posledice izrednih uskladitev pokojnin v zadnjih nekaj letih (Hofbauer)

Ad. 1

Potrditev zapisnika 7. seje in sprejem poročila o izvršitvi sklepov

Rosvita Svenšek je predlagala, da se v prihodnje poročilo o izvršitvi sklepov slogovno predrugači v dejanski zapis vsebine izvršenega sklepa ali pojasnilo razlogov za neizvršitev.

STROKOVNI SVET

Pri realizaciji sklepa št. 6, po katerem je svet podprl predlog Nacionalnega sveta za demokratično spremembo volilnega sistema je bila ugotovljeno, da ni prišlo do realizacije objave predloga na spletni strani ZDUS z uvodnim pojasnilom za DU v predlagani časovnici, vmes pa so stekle tudi že državnozborske volitve. Janez Sušnik je dejal, da je to tema za katero se ZDUS zavzema in predlagal angažma ob morebitnih prihodnjih pobudah.

Na predlog Rosvite Svenšek in Janeza Sušnika je bil soglasno sprejet

Sklep št. 2: Zapisnik 7. redne seje se potrди in poročilo o realizaciji sklepov se sprejme, z dopolnitvijo realizacije sklepa št. 6: Svet bo še naprej spremljal in se odzival na pobude za spremembo volilnega sistema.

Ad. 2

Program za delo koalicije 15. Vlade RS (2022 – 2026)

Rosvita Svenšek je povzela, da koalicijski dogovor ne naslavlja problematiko upokojencev in starejših kot bi bilo nujno potrebno. Pri določenih skupinah (mladi, invalidi) je zapisano spoštovanje načela »nič o nas brez nas«, pri starejših pa ne. Meni, da bi bilo smiselno in potrebno, da ZDUS tudi tokrat pripravi Memorandum o stališčih, načinu in vsebini prihodnjega sodelovanja z nosilci političnih oblasti o vprašanih starejših, kot ga je leta 2018.

Janez Sušnik se je strinjal, da upokojenci niso posebej obravnavani. Ocenjuje, da je koalicijski dogovor za starejše izredno slab, saj nas ne podpira na nobenem, za nas ključnem področju. O prostovoljstvu starejših ni zapisane nobene besede, zato je naša naloga, da manjkajoče problematike izpostavimo. Jožica Puhar je dodala, da v izrazoslovju opaža, da so se izogibali uporabi izraza upokojenci in da govorijo o starejših, a tudi po njenem mnenju premalo.

Erik Hofbauer je člane seznanil, da je pripravil obsežnejši komentar in pregled koalicijskega dogovora po področjih in vprašanih, ki so pomembna za starejše in vse upokojence in upokojenke. **Komentar je kot priloga št. 1 sestavni del zapisnika.**

Rosvita Svenšek je dodala predlog, da se za področje zdravstva izpostavi pomen solidarnosti, ki sedaj ni nikjer omenjena. Rožca Šonc je dodala, da sicer se govori predvsem o medgeneracijski solidarnosti, ki jo je zaznati tudi pri temah, kot so dostojno bivanje in alternativne, inovativne stanovanjske skupnosti. Meni, da so v dogovoru zajete nekatere za nas ključne teme, a je na ZDUSu, da se ustrezno organiziramo in strnjeno izpostavimo, katere so nujne potrebe starejših, ki morajo biti v tretjem življenjskem obdobju zadovoljene.

Janez Sušnik je komentiral, da so starejši za področje športa popolnoma izločeni. Rožca Šonc je podkrepila s primerom, da društva upokojencev nimajo možnosti za

STROKOVNI SVET

prijavo na razpise s področja športa, ki so rezervirana samo za športna društva, ki pa starejše ne obravnavajo posebej.

Jožica Puhar je komentirala, da dogovora ne moremo spreminjati in da bo bistveno, da se pravočasno in na ustrezen način vključimo pri realizaciji. Glede možnosti ZDUS v Ekonomsko-socialnem svetu pa je znano, da sistemsko ZDUS ne more postati članica in da lahko sledimo vzorom iz tujine ter okrepimo sodelovanje s Sindikatom upokojujencem Slovenije, kar bo ZDUS poskušal doseči preko koordinacije SEKOS.

Anka Tominšek se je strinjala s predhodniki, da dogovor postavlja zelo splošen političen okvir in ne še konkretno programskega, a je vseeno izredno pomanjkljiv za vsa ključna vprašanja, ki zadevajo upokojujence. Izraza dostojne pokojnine in varna starost, ki se omenjata, ne povesta nič. Niti z besedo ni zaznati, da se Vlada namerava lotiti celovitega reševanja urejanja sistema invalidskega zavarovanja.

V nadaljevanju razprave so sodelovali Erik Hofbauer, Milan Osterc in Danilo Škrbinek, ki je predlagal novelacijo Memoranduma 2018.

Rosvita Svenšek je predlagala, da komisije ZDUS in program Starejši za starejše vsak za svoje področje preučijo koalicijski dogovor ter pripravijo pregled pričakovanj in zahtev ZDUS ter ugotovitvenih razhajanj s koalicijskim dogovorom. Erik Hofbauer je opozoril, da je potrebno opozoriti tudi na težave, ki pestijo starejše, pa niso zajete v dogovoru.

Jožica Puhar je komentirala, da bi bilo smiselno, da vodstvo ZDUS opravi sestanke z ministrskimi ekipami čim prej v mesecu juliju, v ta namen pa bi že morali imeti oblikovana stališča. Do jeseni pa bi lahko pripravili novelacijo Memoranduma.

Anka Tominšek je podprla predlog za obravnavo dogovora na komisijah ZDUS, pri čemer je izpostavila, da je za pokojninske in invalidske zadeve nujno izpostaviti: izredno uskladitev in reforma s poudarkom na invalidskem zavarovanju.

Janez Sušnik je tudi podprl predlog, saj za pogovore z Vlado in ministri potrebuje oblikovane zahteve ZDUS. Priprava novelacije Memoranduma pa bo terjala svoj čas in imenovanje delovne skupine.

Na predlog Rosvite Svenšek, Danila Škerbineka, Erika Hofbauerja, Jožice Puhar so bili sprejeti:

Sklep št. 3: Svet ugotavlja, da je bil koalicijski dogovor 15. Vlade (2022 – 2026) sprejet in ga ni mogoče spremeniti, zato bo svet aktivno spremljal njegovo programsko izvrševanje.

Sklep št. 4: Svet ocenjuje, da koalicijski dogovor premalo naslavlja problematike upokojujencev, zato predlaga, da komisije ZDUS in program Starejši za starejše preučijo dogovor in za posamezno področje

STROKOVNI SVET

izpostavijo 3-5 ključnih perečih problemov, ki zadevajo upokojene in starejše in jih je nujno potrebno nasloviti. Podlagi za obravnavo sta koalicijski dogovor in pripombe, ki jih je pripravil Erik Hofbauer. Končno oblikovani dokument se uporabi kot podlaga za razgovor vodstva ZDUS s predsednikom Vlade.

Sklep št. 5: Svet predlaga novelacijo Memoraduma2018 za obdobje 2022-2030. V ta namen se pozove komisije ZDUS, da do septembra pripravijo dopolnitve in spremembe za posamezna področja.

Ad. 3

Zakon o dolgotrajni oskrbi

Rosvita Svenšek je povzela aktivnosti ZDUS v zvezi z zakonom. Ugotavlja, da je zakon, takšen kot je, neizvedljiv. Po nekaterih informacijah se bo Direktorat za dolgotrajno oskrbo preselil na novo ministrstvo za socialno prihodnost, na katerega moramo nasloviti naše zahteve.

Komisija ZDUS za zdravstveno in socialno varstvo je 16. 6. sprejela sklep, da ponovno zbere vse pripombe ZDUS na dosedanje verzije ZDO, zahteve in pričakovanja, kaj vse mora biti urejeno, da bo nova socialna pravica zaživel, priloži se še zadnja verzija predloga Zakona, ki ga je pripravil mag. Martin Toth. Po obravnavah na svetu in UO ZDUS se novela zahtev ZDUS takoj pošlje novemu ministrstvu.

Nadalje je Rosvita Svenšek seznanila, da lahko po izteku pilotnih projektov za dolgotrajno oskrbo (30. 6.) pričakujemo nezadovoljstvo ljudi, ki bodo ostali brez storitev in da moramo zahtevati, da se nas seznanimo z izsledki teh projektov, kakšne so pridobitve vedenja glede storitev DO in načina izvajanja le-teh. Sledila je razprava na temo ustreznih kadrov za izvajanje storitev DO, v kateri sta sodelovala Danilo Škerbinek in Rosvita Svenšek. Dati bi morali pobudo, da bi že letošnjo jesen z dodatnimi šolskimi in študijskimi mesti pričeli z dopolnjevanjem potrebnih kadrov.

Jožica Puhar je v zaključku opozorila, da je evropska komisarka Dubravka Šuica napovedala, da bodo novembra izšla enotna izhodišča za DO v Evropi in da Evropa podpira nego na domu, manjše skupnosti in sobivanje različnih oblik, ter oskrbo ljudi tam, kjer živijo.

Na predlog Rosvite Svenšek je bil soglasno sprejet

Sklep št. 6: Komisija za zdravstveno in socialno varstvo ZDUS pošlje svetu v korespondenčno obravnavo ponovno zbrane vse pripombe, zahteve in pričakovanja ZDUS v zvezi z Zakonom o dolgotrajni oskrbi, skupaj s predlogom zakona, ki ga je pripravil ZDUS.

Ad. 4 - Razno

a) Poročilo o delu Komisije za izobraževanje, publiciteto in informatiko: nova članska kartica, projekt Digitalno vključeni

Milan Osterc je podal poročilo o poteku aktivnosti projekta vzpostavitve nove članske izkaznice ZDUS in poteku projekta Digitalno vključeni. Pri slednjem je nekaj zmede med društvi zaradi sočasnosti izvajanja z Zakonom o spodbujanju digitalne vključenosti, ki uvaja digitalne bone za starejše, za uveljavljanje katerih so predvidena usposabljanja in izobraževanja v mesecu septembru, podobno kot so predvidena v projektu ZDUS Digitalno vključeni.

Danilo Škerbinek je namero za novo člansko izkaznico ZDUS komentiral, da mora njena uporabnost in namen biti primerljiv s stroškom njene izdelave.

Rožca Šonc je vprašala po aktivnosti, ki je del projekta Digitalno vključeni, in sicer jo je zanimala vključenosti starejših pri izpolnjevanju standardiziranega vprašalnika SVOS (Spletni Vprašalnik Ocenjevanje Spretnost).

Na predlog Rosvite Svenšek je bil soglasno sprejet

Sklep št. 7: Svet se je seznanil s poročilom o delu Komisije za izobraževanje, publiciteto in informatiko na projektu vzpostavitve nova članske izkaznice ZDUS in z aktivnostmi na projektu Digitalno vključeni.

b) Potek e-oskrbe in poročilo o do sedaj izvedenih aktivnostih

Rožca Šonc je povzela, da je naloga ZDUS, da opravi 10.000 obiskov in pridobi soglasje za 5.000 priklpov e-oskrbe. Do 20. 6. je bilo opravljenih 35% obiskov in 31% priklpov. Pri izvajanju projekta so težave, v nekaterih pokrajinah je zelo slab odziv, ker se DU, ki ne izvajajo programa Starejši za starejše, niso dovolj sama angažirala. Telekom je tudi imel težavo z dobavo kompletnih priključkov e-oskrbe. Po znanih informacijah imajo do sedaj opravljenih 800 priklpov. Težave na terenu poročajo ljudje, ki skrbijo za neposreden stik z uporabniki, ki jih skrbi nezagotovljeno financiranje po letu 2023. ZDUS mora poskrbeti, da bo to zagotovljeno tudi po septembru 2023. Po informacijah Telekoma so možnost nerazporejena in neporabljena kohezijska sredstva, za katere se mora vložiti prošnja na ministrstvo za zdravje za prerazporeditev sredstev za e-oskrbo, kar bi omogočilo brezplačno uporabo tudi po navedenem terminu. Pripravlja se tudi protokol za potencialne uporabnike brez socialne mreže in svojcev.

Janez Sušnik ocenjuje, da bo vsled nezainteresiranosti v DU, ki ne izvajajo programa Starejši za starejše, pridobivanje uporabnikov za e-oskrbo težavno.

Na predlog Rosvite Svenšek je bil soglasno sprejet

Sklep št. 8: Svet se je seznanil s poročilom o poteku projekta e-oskrba.

Nadalje svet ni bil sklepčen.

c) Ocena Dnevov medgeneracijskega sožitja na GR

Janez Sušnik je komentiral, da smo pričakovali večji obisk, zato se postavlja vprašanje v kakšni obliki v bodoče izvajati dogodek, tudi iz vidika finančne vzdržnosti. Predlogi so tudi, da se organizira samo Dan ZDUS in vsako leto v drugi PZDU. Uradno poročilo je v pripravi. Dijana Lukić sem podala oceno, ki je kot priloga št. 2 sestavni del poročila.

d) Vabilo k sodelovanju v Programski svet F3ŽO in vabilo MOL za sodelovanje programa Starejši za starejše na F3ŽO

Janez Sušnik je povzel vabilo Proeventa k sodelovanju v Programski svet F3ŽO ter dodatno vabilo, ki ga je posebej za sodelovanje prejel program Starejši za starejše. Meni, da je odločitev o sodelovanju v pristojnosti UO ZDUS.

Rožca Šonc meni, da je program Starejši za starejše prejel posebej vabilo za sodelovanje kot vsi drugi socialnovarstveni programi, ker so financirani iz sredstev MOL, zato je predlagala, da v kolikor se UO ZDUS pozitivno izjasni, se za sodelovanje predlaga predstavnico ljubljanske koordinacije programa Starejši za starejše.

e) Kadrovski problemi v ZDUS-u

Janez Sušnik je pojasnil, da so se v zadnjem času pojavile kadrovske težave, ob katerih ZDUS ni mogel ustrezno delovati in meni, da se mora svet s tem seznaniti. Rosvita Svenšek je komentirala, da upa na ugodno rešitev problematike v okviru kolegija ZDUS. Erik Hofbauer je dodal, da težave izhajajo iz dejstva, da ZDUS nima urejenega systemskega vira financiranja delovanja.

f) Posledice izredne uskladitve pokojnin v zadnjih nekaj letih

Erik Hofbauer je podal pobudo, da se pozornost nameni posledicam izrednih uskladitev pokojnin v zadnjih nekaj letih. Po opozorilu generalnega direktorja ZPIZ Marijana Papeža in tudi prejšnje Vlade RS je prišlo do določenih neravnovesij v višini »pribitka« k pokojnini v odstotkih, ki so bili različni in odvisne le od tega v katerem letu se je upokojenec ali upokojenka upokojil. Zadeva je stopila na plan ko je lani spomladi poslanska skupina DeSUS vložila v DZ zakonsko pobudo za izredno uskladitev pokojnin v višini 3,5 % za vse.

Pobudo je obravnaval Svet zavoda ZPIZ in sprejel stališče, da je ta izredna uskladitev upravičena le za upokojene do 31. 12. 2010 v višini 3,5 % in za

STROKOVNI SVET

upokojene v letu 2011 v višini 1,7 %, za kasneje upokojene pa ne. Predsednik Vlade RS Janez Janša se je tedaj strinjal s stališčem Sveta ZPIZ.

Temeljno vprašanje je ali je torej pravično, da so zaradi izrednih uskladitev pokojnin oziroma njihove izvedbe, posamezni letniki upokojitve na boljšem kot ostali. Da bi prišli do končnih izračunov, bi morali zaprositi ZPIZ, da zadevo ponovno preveri na današnje stanje. Šele tak izračun bi nam omogočil, da zahtevamo selektivno usklajevanje z izredno uskladitvijo pokojnin, izvedeno po posameznih letih upokojitve, ki so sporni, to je od 2012 do 2020 in jih spravimo na isti imenovalec.

Anka Tominšek je prosila Erika Hofbauerja, da natančneje opredeli pisno pobudo, po kateri naj bi predstavnici ZDUS v Svetu Zavoda ZPIZ zaprosili Strokovni svet zavoda za ponovne izračune na današnji dan, kako so se odražale zadnje izredne uskladitve pokojnin na pokojnine upokojenih v letih 2012 do 2020 v odstotkih dvigov v posameznih letih.

Anka Tominšek je informirala o poteku 3. seje Sveta ZPIZ 16. 6., kjer so obravnavali Predlog zakona o spremembah ZPIZ-2N in Predlog zakona o dopolnitvi ZPIZ-2O.

Nadalje so člani poročali o:

Rožca Šonc je seznanila, da se za Programski svet Starejši za starejše predlaga imenovanje dveh nadomestnih članic, ki sta Anka Ostrman in Karlina Mermal, o čemer bo sklepal tudi UO ZDUS.

Rosvita Svenšek je člane seznanila z odstopno izjavo Branka Suhadolnika.

Jožica Puhar je povabila člane k branju prihodnje izdaje revije ZDUS Plus, kjer bo podrobneje pisala o svoji udeležbi na ministrski konferenci o uresničevanju Madridskega mednarodnega akcijskega načrta o staranju v Rimu (16. – 17. 6. 2022).

Seja Strokovnega sveta se je zaključila ob 13.30.

Zapisala: Dijana Lukić
Izvršna vodja projektov in prireditev ZDUS
V Ljubljani, 21. 6. 2022

mag. Rosvita Svenšek
predsednica Strokovnega sveta

Priloga št. 1:

Komentar na Koalicijski dogovor za delovanje 15. Vlade RS (Erik Hofbauer)

Priloga št. 2:

Ocena poteka DMS 22 (Dijana Lukić, vmesno poročilo)

KOALICIJSKI DOGOVOR ZA DELOVANJE 15. VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Vprašanja, mnenja in predlogi, ki zadevajo področje starejših in vseh upokojencev in upokojenk.

(p r e d l o g)

Uvodoma lahko rečemo, da po vsebini in obliki ta koalicijski dogovor odstopa od vseh dosedanjih po svojo dolžini, nima natančneje določenih rokov za izvedbo posameznih nalog in tudi opredelitve niso vedno dovolj precizne. Bolj ima izgled resolucije za obdobje dveh madatov, torej za 8 let trajanja.

I. SKUPNOST

CIVILNA DRUŽBA KOT STROKA IN PARTNER

ZDUS je kot nevladna prostovoljna organizacije z okoli 196.000 člani in 500 društvi upokojencev po vsej Sloveniji nedvomno pomemben del civilne družbe in zato tudi za nas velja v Koalicijskem dogovoru že omenjeno načelo „**NIČ O NAS BREZ NAS**“.

To velja za vsa področja, ki zadevajo v vitalne interese upokojencev, od nove pokojninske reforme, materialnega položaja upokojencev, socialne politike pa do prenove zdravstvenega sistema.

SOCIALNA IN VKLJUČUJOČA SKUPNOST

Pripominjamo, da ZDUS kot združenje društev upokojencev Slovenije ni član ESS in pričakujemo, da bomo vključeni v delovanje ESS, na vseh področjih, kjer imamo interes.

Pozdravljamo namero koalicije, da bo poenostavila dodeljevanja socialnih pravic. Za upokojence, ki ne dosegajo zajamčene minimalne pokojnine za polno delovno dobo (sedaj 653,75 €), je ključna poenostavitev in deregulacija sedanjih diskriminatornih pogojev za pridobitev varstvenega dodatka (npr. vpis hipoteke na nepremičnino vredno več kot 120.000.- € in izjava otrok, da ne morejo preživljati staršev). Pri tem podpiramo stališče, ki ga je glede varstvenega dodatka že maja letos posredoval Sindikat upokojencev Slovenije (SUS).

Pozdravljamo tudi pogostejši izračuna minimalnih življenjskih stroškov. Sedaj je prag tveganja revščine za samsko osebo postavljen na 739.- €. V pogojih sedanje skokovite inflacije (letna stopnja v letošnjem mesecu maju je 8,1 %), je tak ukrep še kako upravičen.

STROKOVNI SVET

UČINKOVIT JAVNI SERVIS IN ZDRAVE JAVNE FINANCE

Podpiramo zavezo za pravičen in finančno vzdržen pokojninski sistem in pri njegovem nastanku želimo sodelovati. Za nas upokojene je zelo pomembno, da se ohrani v polnosti I. pokojninski steber.

Progresivno obdavčenje premoženja je za starejše zelo občutljivo vprašanje. Svoje premoženje so ustvarili v svoji delovni dobi in večinamo v prejšnji državi, pod drugačnimi pogoji, ali v samostojni Sloveniji s pomočjo t.i. Jazbinškovega zakona. Tako imajo upokojenci v lasti 43 % vseh slovenskih bivalnih kapacitet (stanovanj in hiš), obenem pa so finančno kot upokojenci, v bistveno slabšem položaju kot zaposleni. Za leto 2021 velja, da je povprečna neto starostna pokojnina predstavljala lsamo še 56,9 % povprečne neto plače. In ta podatek je žal vsako leto slabši! Pričakujemo, da bo torej za upokojence pri obdavčitvi nepremičnin podana posebna olajšava.

Skrbi nas napovedana odprava letošnjih sprememb in dopolnitev Zakona o dohodnini s 01.01.2023 iz dveh razlogov – ker ukinja v 15. členu po dolгих letih vrnjeno t.i. „seniorsko olajšavo“ za rezidente po dopolnjenem 70. letu starosti v višini 1.500.- € letno. Prav tako menimo, da bi lahko sedanjo davčno olajšavo v višini 4.500.- € v naslednjih letih povečevali po 500.- € letno in tako v letu 2025 prišli na vrednost splošne olajšave 6.000.- € in ne kot je po zakonu 7.500.- €. Velja razmisliti kot o kompromisnem predlogu.

DIGITALNA PREOBRAZBA

Tudi starejši se zavedamo pomena in družbene potrebe po digitalni preobrazbi. A potrebujemo pomoč pri tem prehodu v obliki brezplačnih in dostopnih tečajev za starejše, organizirane pomoči in ugodnosti pri nabavi potrebne opreme (osebni računalniki in pametni telefoni ter seveda oskrbe na daljavo v povezavi s klicnim centrom).

II. MEDGENERACIJSKO ZAVEZNIŠTVO

2. STANOVANJSKA POLITIKA

Podpiramo napovedano prenavo stanovanjskega fonda s povratnimi in nepovratnimi sredstvi predvsem pri odpravi arhitektonskih ovir za starejše in invalide v večetažnih stanovanjskih hišah ter energetsko sanacijo.

3. TRETJE ŽIVLJENSKO OBDOBJE

Ponovna aktivacija upokojencev s ponovnim vstopom v delovno razmerje nam je bila v predvolilnem času s strani političnih strank objavljena kot dana zaveza, da ob redni plači zadržijo tudi polno pokojnino in vse pravice, ki izhajajo iz statusa upokojenca, seveda pa iz

STROKOVNI SVET

plače plačujejo tudi vse prispevke in dajatve, kot vsi zaposleni. Zato ne razumemo, da bo potrebno zadevo ponovno proučiti in uvedbo odložiti.

Aktivno upokojsko življenjeje. Podpiramo izvedbo razpisov za (so)financiranje programov za aktivno življenjeje v starosti. ZDUS pričakuje večje financiranje našega programa pomoči starejšim od 69 let na domu STAREJŠI ZA STAREJŠE. Za delovanje programa v polnem obsegu bi letno potrebovali do 700.000.- €.

Podpiramo **večjo dostopnost socialnovarstvenih programov** in **dostojno bivanje v tretjem življenjskem obdobju** kot je v programu napisano.

Glede **boljše dostopnosti do varstvenega dodatka** podpiramo navedene aktivnosti, stališča smo že navedli pri I. poglavju. Morajo pa te aktivnosti hitro steči in proučitev sedanje ureditve in iskanje nove ne sme vzeti preveč časa.

4. DOLGOTRAJNA OSKRBA PO MERI LJUDI

Podpiramo in se strinjamo z vsem kar je v tem poglavju navedeno. Moti nas le odložitev izvajanja Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki gre v prenavo ali celo v novo pisanje, ki bo končano šele čez eno leto. Teh let, ko smo čakali na ta več kot nujen zakon je bilo žal že veliko preveč.

5. DOSTOJNO ŽIVLJENJE

Posebej podpiramo smeje aktivnosti za odpravo prekarnosti, ki najeda družbene okvire in bodočnost prekarnih delavcev. Z odpravo prekarnosti se bo izboljšala družbena klima, zadovoljstvo in varnost zaposlenih. In, kar je za nas še posebno pomembno, povečali se bodo tudi prilivi v zdravstveno in pokojninsko blagajno. Hkrati je potrebno dvigniti sedaj prenizko določene minimalne normative za s.p in d.o.o. pri plačevanju obveznih prispevkov za obe blagajni.

6. DOSTOJNA UPOKOJITEV

Najprej ponavljamo ugotovitev, da ZDUS kot ena največjih NVO v Sloveniji po številu članstva in po regijski pokritosti predstavlja interesno povezane upokojske in upokojske. Vendar kot tak ni član ESS in ni direktno vključen v obravnavo tematike starejših, ko se pripravlja področna zakonodaja. To pomanjkljivost je potrebno odpraviti. Posebno je potrebna prisotnost ZDUS pri obravnavavi novega Zakona o dolgotrajni oskrbi in napovedane pokojninske reforme.

Dostojne pokojnine. Sedaj je najnižja zagotovljena pokojnina za polno delovno dobo v višini 653,75 €. Ob galopu inflacije in plač v zadnjih mesecih, bi morali mejo 700.- € doseči že z izredno uskladitvijo pokojnin

STROKOVNI SVET

medletno po določilih 8. točke 430. člena sistemskega zakona ZPIZ-2. Pogoji so že izpolnjeni glede na lansko rast BDP, ki je bila 8,1 %. Seveda mora biti jasno, da gre lahko le za izredno uskladitev VSEH pokojnin, brez izjeme, v istem odstotku. Redna uskladitev pokojnin se bo po zakonu izvedla šele v drugi polovici meseca februarja in bo veljala od 01.01.2023 dalje. Ob tem je tudi srednje ročno napovedanih 10 % nad pragom tveganja revščine po višini nezadostno in prevsem predaleč! Trenutni prag tveganja revščine je 739.- € in plus 10 % je še vedno samo 813.- €. Prav tako moramo upoštevati, da ima sedanji pokojninski sistem vgrajeno močno solidarnost do vseh upokojenk in upokojencev, ki ne dosegajo zjamčene pokojnine za polno delovno dobo. In prav je tako. Vendar pa nad zneskom zjamčene pokojnine za polno delovno dobo lahko velja le zavarovalniški sistem pokojninskega zavarovanja, ko se pokojnina določa glede na vložena sredstva v teku delovne dobe in so vse redne ali izredne uskladitve pokojnin nad tem zneskom zjamčene pokojnine za polno delovno dobo lahko določajo le v odstotkih in nikoli v nominalnem znesku, za vse upokojence in upokojenke enakem. To bi bila uranilovka, ki bi izničila normalno delovanje pokojninskega sistema.

Vsem upokojencem in upokojenkam, ki pa ne dosegajo zneska zjamčene pokojnine za polno delovno dobo, pa je potrebno brez dodatnih pogojev in omejevanj pomagati z varstvenim dodatkom in ostalimi ukrepi socialne politike.

7. ZA ŽIVLJENJE BREZ OVIR

Podpiramo vse napore in navedene pobude za izboljšanje in olajšanje življenja invalidov, ne glede na vzrok in nastanek invalidnosti. Predlagani ukrepi so ustrezni.

III. VZGOJA, IZOBRAŽEVANJE, VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST IN ŠPORT

Skromno bi pričakovali, da bo na tem mestu vsaj omenjeno delovanje izobraževanja za III. Življensko obdobje, ki se ga upokojenki in upokojenke udeležuje zaradi spoznavanja tujih jezikov, računalništva ali za svoje hobije.

Prav tako ni pri šprtu omenjeno delovanje za rekreacijo starejših v okviru posameznih športnih društev, ki imajo tudi sekcije za starejše. Te aktivnosti v ZDUS, v PZDU in v DU zelo podpiramo, tako organizacijsko in finančno.

Samo z mednaslovom: "S športom v aktivno starost" ni podane vsebine, ki bi zadevala naše upokojence in upokojenke kot udeležence v športnih aktivnostih.

IV. ZELENI PREBOJ

V celotnem poglavju, ki ima 7 podpoglavij so upokojenci in upokojenke omenjeni le v točki JAVNI POTNIŠKI PROMET, kjer bodo obstoječi brezplačni medkrajevni potniški promet za upokojence, invalide, vojne veterane in vse starejše od 65 let nadgradili z brezplačnim mestni prevozom. Te aktivnosti pa po mestih že sedaj potekajo.

Upokojence in upokojenke pa zanimajo tudi olajšave in pomoč pri prehodih na nove energente, obnovo ali zamenjavo ogreval in seveda izolacije stanovanskih zgradb, kjer so ti stroški za naše člane previsoki.

V. ZDRAVJE

V 1. REŠEVANJE TRENUTNIH TEŽAV

1. IZHODNA COVID STRATEGIJA

Podpiramo sprejem novega Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB), ki bo celovito uredil to občutljivo tematiko tako pravno kot strokovno. Vse moramo storiti, da se bomo lahko kot družba učinkovito in čim manj boleče soočili z novim valom COVID-19, če bo ta prišel.

2. INTERVENTNI ZAKON O ZDRAVSTVU

Podpiramo vse aktivnosti, ki bodo vodile do odprave sedanjih predolgi čakalnih vrst, posebej za operacije in dospop do specialističnega zdravljenja. Zato je smotno v ta namen združiti vse obstoječe zdravstvene kapacitete, tako javnega zdravstva, koncesionarjev in zasebnikov.

Za nas upokojence, se še posebno pomembno, da bomo vsi lahko imeli svojega izbranega zdravnika na primarni ravni (družinski zdravnik) in zobozdravnika, kar sedaj žal ni primer.

V. 2. POGLED V PRIHODNOST – moderen zakon o zdravstvenem sistemu v Sloveniji.

Celoten sklop točk od 1. do 10. je v tem poglavju dobro naslovljen in predstavljene primerne aktivnosti.

Za nas upokojence je izrazito pomembna točka 6. Dolgotrajna oskrba. Želimo si le, da bi bil novi Zakon o dolgotrajni oskrbi čimpreje sprejet, operativen in tudi finančno izvedljiv s stabilnimi viri financiranja.

STROKOVNI SVET

V zaključno misel pa moramo podati našo bojazen, kot ranljive skupine državljanov, da ne bo kasnejša prepoved delovanja zdravnikov iz javnega zdravstva tudi v pri koncesionarjih, povzročila, da bodo najbolj priznani zdravniki specialisti univ. prof. dr. postali dostopni le v zasebnem zdravstvu, katerega pa se res velika večina upokojenk in upokojencev niti v sanjah ne more privoščiti.

Pripravil:
Erik Hofbauer

DNEVI MEDGENERACIJSKEGA SOŽITJA 2022

Poročilo je v pripravi.

Strokovni program: organizirali smo 2 medgeneracijski razpravi, eno na temo stanovanjske problematike starejših in mladih in drugo na temo zdravstvene in socialne oskrbe starejših. Za obe razpravi smo angažirali pristojni komisiji ZDUS, sodelovali pa so govorci ZDUS in MeKoS, predstavnika pristojnih ministrstev in drug vsebinsko pomembni govorci. Z obiskom smo lahko zadovoljni, ker se je obeh razprav udeležilo 50-60 slušateljev. Zapisnika razprav sta v pregledu pri pristojnima komisijama in bosta sestavni del poročila.

Kulturni program: organizirali smo 4 kulturne prireditve, slavnostno odprtje, srečanje pevskih zborov, urice poezije in Dan ZDUS s podelitvijo priznanj nagrajenim društvom za obdobje 2019-2021. V programu je sodelovalo 397 nastopajočih, ki so z veseljem nastopili. Z obiskom prireditev nismo zadovoljni, saj je bilo vloženo veliko truda in priprav, da ne govorimo o finančnem vložku, ki zagotovo znaša prek 7.000,00 EUR. Srečanja pevskih zborov, kjer je nastopilo 205 članic in članov, si je ogledalo vsega 40 članov. Ob dejstvu, da je ZDUS za vse zборе plačal prevoz z vsaj 50-sedežnimi avtobusni, največji zbor pa je štel 32 pevcev, je veliko vprašanj, zakaj se DU niso angažirala, da s seboj na prireditvev pripeljejo člane.

Ustvarjalni program: organizirani sta bili razstava likovnih del, ki so nastala na aprilski likovni koloniji ter fotografska razstava natečaja ZDUS Z ročnimi deli si krajšamo čas. Osrednji del pa je bila velika rokodelska razstava 26 DU iz 13 PZDU, v katero je bilo vloženo ogromno truda in napora predsednice Komisije za tehnično kulturo Zdenke Bevc Škof, ki se ji velja zahvaliti na poseben način. V tem delu programa je sodelovalo 115

STROKOVNI SVET

članic in članov, ki so izjavljali, da si v bodoče želijo še takšnih družabnih dogodkov.

Razstavni del: Gospodarsko razstavišče se je letos umaknilo povsem iz partnerske vloge, kot so jo imeli leta 2019, nastopili so le v vlogi izvajalca naročnika ZDUS. Tako je ZDUS prevzel tudi trženje prostorov za najem stojnic ministrstev, uradov in podjetij. Da je bil ZDUS sposoben izpeljati ta del v tako kratkem času je izključno domena predsednika ZDUS in Črta Kanonija. Sodelovalo je 20 razstavljalcev, ki so lepo dopolnili prostor v dvorani.

Spremljevalni program: organizirali smo srečanje športnih referentov (Komisija za šport), ki se ga je udeležilo 7 članov in srečanje z organizacijami Slovencev iz zamejstva, ki so se ga udeležili Društvo slovenskih upokojencev za Goriško, KRUT Trst ter Slovensko društvo upokojencev Pliberk, skupaj 12 članov.

Financiranje: DMS so finančno podprli MDDSZ, MGRT, Urad za Slovence po svetu in Zavarovalnica Triglav. Nekaj bo tudi donatorskih pogodb še, kar je v domeni predsednika.

Povzetek:

- Odločitev za organizacijo dvodnevne dogodka, namesto 3 dni je bila na mestu.
- Sprememba v sami lokaciji izvajanja dogodka: ocenjujemo kot dobro, obvladljivo in primerno za člane.
- Obisk in promocija dogodka med članstvom, ki ni sodelovalo v programu, nezadovoljivo, pričakujemo poročila predsednikov PZDU.